

**Literatura hebrea y general**  
**Para nuevos inmigrantes**  
**Según el Programa de Reforma para**  
**el Aprendizaje Significativo**

**Instrucciones para el examen**

- א. Duración del examen: dos horas y media.
- ב. Estructura del cuestionario y clave de la evaluación:  
Este cuestionario consta de cuatro partes.
- Primera parte: Novela y novela corta  
Segunda parte: Cuento corto  
Tercera parte: Drama  
Cuarta parte: Poesía (poesía medieval, poesía de Bialik, poesía de Lea Goldberg)
- La primera parte del examen (novela y novela corta – 32 puntos) es **obligatoria**.  
Hay que elegir dos partes de entre las partes segunda, tercera y cuarta, y responder a las preguntas de acuerdo con las instrucciones de cada parte (cada parte – 34 puntos).
- ג. Material auxiliar autorizado:  
(1) Un diccionario, según la elección del alumno.  
(2) Lista de obras.
- ד. Instrucciones especiales:  
(1) Al comenzar cada respuesta, indica el número de la parte y el número de la pregunta que has elegido responder.  
(2) No emplees ejemplos extraídos de una misma obra literaria para respuestas distintas.  
(3) Para el examen interno: es obligatorio adjuntar al cuadernillo la lista de las obras literarias estudiadas en clase.  
Para el examen externo y el examen *Mishné*:  
se entregará una lista de obras.

Escribe solamente en el cuadernillo del examen, en páginas separadas, todo lo que desees escribir como borrador (títulos, cálculos, etc). Escribe la palabra "טייטש" al inicio de cada página de borrador. Toda anotación realizada en hojas que no pertenezcan al cuadernillo del examen, puede causar la anulación del mismo.

**¡Buena suerte!**

**ספרות עברית וכללית**  
**לעולים חדשים**  
**על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית**

**הוראות לנבחן**

- א. משך הבחינה: שעותיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:  
בשאלון זה ארבעה פרקים.
- פרק ראשון: רומאן ונובלה  
פרק שני: סיפור קצר  
פרק שלישי: דרמה  
פרק רביעי: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת לאה גולדברג)
- הפרק הראשון בבחינה (רומאן ונובלה - 32 נקודות) הוא **חובה**.  
משלושת הפרקים השני, השלישי והרביעי יש לבחור בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק - 34 נקודות).
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:  
(1) מילון לפי בחירת הנבחן.  
(2) רשימת יצירות
- ד. הוראות מיוחדות:  
(1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.  
(2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.  
(3) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת את רשימת היצירות שנלמדו.  
לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה) רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמוחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

**בהצלחה!**

## Preguntas

### Primera parte – Novela y novela corta

**Presta atención:** esta parte es obligatoria.

Responde a una de las preguntas 1–3

(cada pregunta – 32 puntos).

1. Describe un vínculo de amor o un vínculo de proximidad entre personajes de la novela o de la novela corta que has estudiado, y explica su contribución a la construcción del significado de la novela.

2. Elige de la novela o de la novela corta que has estudiado un personaje que despertó tu interés especialmente.

Describe el carácter del personaje que has elegido y su comportamiento, y explica por qué despertó en ti un interés especial.

3. אל תיגע בזמיר / נל הרפר לי

Te presentamos unas palabras dichas por Atticus [אטיקוס] a su hija Scout [סקאוט]. Léelas, y responde a la pregunta expuesta a continuación.

”אי־אפשר להבין מישהו באמת בלי לראות את המצב מנקודת המבט שלו [...]”.

¿De qué modo los valores de Atticus se ponen de manifiesto en estas palabras?

Explica y ejemplifica tu respuesta.

## Segunda Parte – Cuento corto

Si has elegido esta parte, responde a dos de las preguntas 4-7 (cada pregunta – 17 puntos).

**Presta atención:** No emplees ejemplos extraídos de una misma obra literaria para respuestas distintas.

**Presta atención:** No respondas a las preguntas 4-5 basándote en el cuento "La espada" [הסֵיף] de Shmuel Yosef Agnon [שמואל יוסף עגנון] ni en el cuento "El terremoto en Chile" [רעידת אדמה בצ'ילה] de Heinrich von Kleist [היינריך פון קלייסט].

4. Elige un motivo del cuento corto que has estudiado, describe el desarrollo del motivo a lo largo del cuento, y explica su contribución a la construcción del significado del cuento.
5. Elige un cuento corto que has estudiado, y describe las dificultades con las que se enfrenta el personaje principal.  
Explica de qué modo él se enfrenta a estas dificultades.

הסֵיף / שמואל יוסף עגנון

6. ¿Qué simboliza la espada en el cuento? Explica y ejemplifica tu respuesta.

רעידת אדמה בצ'ילה / היינריך פון קלייסט

7. Describe la relación entre Jerónimo [חרונימן] y Josefa [חוספה], y explica qué es lo que se puede aprender de esta relación acerca de la sociedad descrita en el cuento.

## **Tercera Parte – Drama**

Si has elegido esta parte, responde a una de las preguntas 8-11 (34 puntos).

**Tragedias de Sófocles** [סופוקלס]: "Antígona" ["אנטיגונה"], "Edipo Rey", ["אדיפוס המלך"]; **Tragedias de Shakespeare** [שקספיר]: "Hamlet" ["המלט"], "El Rey Lear" ["המלך ליר"], "Macbeth" ["מקבת"], "Otello" ["אوتלו"], "Romeo y Julieta" ["רומיאו ויוליה"]

8. En la tragedia que has estudiado, ¿es posible determinar unívocamente cuáles son los personajes "buenos" y cuáles son los personajes "malos"? Explica y ejemplifica tu respuesta.
9. En la tragedia clásica, cada decisión del héroe influye en su vida y en la vida de las personas que lo rodean. Explica y ejemplifica esta afirmación.

**Teatro moderno** (del siglo 19 o del siglo 20)

10. Numerosas obras de teatro describen un acontecimiento que transforma la vida del personaje principal.  
Describe un acontecimiento de este tipo en una obra de teatro moderno que has estudiado, y explica cómo éste influye en el personaje y en su relación con otros personajes.
11. Describe dos de los personajes secundarios de la obra de teatro que has estudiado, y explica la función de cada uno de ellos en dicha obra.

## Cuarta parte – Poesía

**Poesía medieval** [שירת ימי הביניים], **Poesía de Bialik** [שירת ביאליק], **Poesía de Lea Goldberg**

[שירת לאה גולדברג]

Si elegiste esta parte, responde a dos de las preguntas 12-19 (cada pregunta – 17 puntos)γ

### Poesía medieval

**12.** Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

כְּתָנוֹת פָּסִים / ר' משה אבן עזרא

כְּתָנוֹת פָּסִים / לְבַשׁ הֶגֶן / וְכִסּוֹת רִקְמָה / מִדֵּי דָשָׂאוּ,  
וּמַעִיל תִּשְׁבֵּץ / עֵטָה כָּל עֵץ / וּלְכָל עֵין / הֶרְאָה פִּלְאוּ.  
כָּל צִיץ חֲדָשׁ / לְזִמְן חֲדָשׁ / יֵצֵא שׁוֹחֵק / לְקִרְאָת בּוֹאוּ –  
אֶךְ לְפָנֵיהֶם / שׁוֹשֵׁן עֵבֶר, / מְלֵךְ, כִּי עַל / הוֹרֵם כִּסְאוּ.  
יֵצֵא מִבֵּין / מִשְׁמֵר עֲלָיו / וַיִּשְׁנֶה אֶת / בְּגָדֵי כְּלָאוּ.  
מִי לֹא יִשְׁתָּה / יֵינוּ עֲלָיו – / הָאִישׁ הַהוּא / יִשָּׂא חֲטָאוּ!

¿De qué forma la naturaleza está descrita en el poema? Explica su contribución a la construcción del significado del poema.

**13.** Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

רֵאָה שְׁמֶשׁ / ר' שלמה אבן-גבירול

רֵאָה שְׁמֶשׁ לַעַת עָרַב אֲדָמָה / כָּאֵלוּ לְבִשָּׁה תּוֹלַע לְמִכְסָּה,  
תִּפְשֹׁט פָּאֲתֵי צֶפּוֹן וַיִּמִּין / וְרוּחַ יָם בְּאַרְגָּמָן תִּכְסֶּה,  
וְאַרְץ – עֲזֵבָה אוֹתָהּ עֲרָמָה / בְּצֵל הַלִּילָה תִּלִּין וְתִחְסֶה,  
וְהַשֶּׁחַק אֲזִי קָדָר, כָּאֵלוּ / בְּשִׁק עַל מוֹת יְקוּתִיאל מְכֻסָּה.

¿De qué forma la naturaleza está descrita en el poema? Explica su contribución a la construcción del significado del poema.

14. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

לְאִטֵּף דְּבָרֵי שִׁירָךְ / ר' שלמה אבן־גבירול

לְאִטֵּף דְּבָרֵי שִׁירָךְ, דְּבוּרָה, / אֲשֶׁר קָרִית "שְׁמַע" מִפִּיךָ יִקְרָא,  
מִיִּחְדָּת וּמֵאַרְכָּת בְּ"אַחַד" / וּמִתְזַת בְּזִכָּר רִם וְנוֹרָא,  
אֲשֶׁר נָתַן דְּבַשׁ תַּחַת לְשׁוֹנְךָ / וְשֵׁם לָךְ לְהַדִּיף אוֹיְבֶךָ מְרָה.  
הֲלֹא אִם אַתָּה בְּעֵינֶיךָ קִטְנָה - / כְּבוֹדָה אַתָּה וְלָךְ מִשְׁפָּט בְּכוּרָה.  
חֲמוּדוֹת טְהָרוֹ אוֹתָךְ, וְאַיִנְךָ / כְּשֶׁרָץ עוֹף אֲבָל צְפוּר טְהוּרָה.

¿De qué forma la naturaleza está descrita en el poema? Explica su contribución a la construcción del significado del poema.

# Poesía de Bialik [שירת ביאליק]

15. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

## לבדי / חיים נחמן ביאליק

|                                                                                                                                                |                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>בית 1 כלם נשא הרוח, כלם סחף האור,<br/>שירה חדשה את־בקר חיי־הם הרנינה;<br/>ואני, גוזל רך, נשתפכתי מלב<br/>תחת כנפי השכינה.</p>               | <p>בית 4 וכשפלה לבבי לחלון, לאור,<br/>וכשצירלי המקום מתחת לכנפה –<br/>כבשה ראשה בכתפי, ודמעתה על־דף<br/>גמתי נטפה.</p>                |
| <p>בית 2 בָּדָד, בָּדָד נשארתי, והשכינה אף־היא<br/>כנף ימינה השבורה על־ראשי הרעידה.<br/>ידע לבי את־לבה: חרד חרדה עלי,<br/>על־בנה, על־חידה.</p> | <p>בית 5 חרש בכטה עלי ותתרפק עלי,<br/>וכמו שכה בכנפה השבורה בעדי:<br/>"כלם נשא הרוח, כלם פרחו להם,<br/>ואותר לבדי, לבדי..."</p>       |
| <p>בית 3 כבר נתגרשה מפל־הזיות, רק־עוד<br/>פנת סתר שוממה וקטנה נשארה –<br/>בית־המדורש – ותתכס בצל, ואהי<br/>עמה יחד בצרה.</p>                   | <p>בית 6 וכעין סיום שלי־קינה עתיקה מאד,<br/>וכעין תפלה, בקשה וחרדה כאחת,<br/>שמעה אזני בבכי החרישית ההיא<br/>ובדמעה ההיא הרותחת –</p> |

Basándote en este poema, explica en qué consiste la duda del poeta.

En tu respuesta, expón dos modos de configuración de esta duda.

## Poesía de Lea Goldberg [שירת לאה גולדברג]

16. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

האַמנָם עוֹד יְבוֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָהָ וּבְחֶסֶד / לאה גולדברג

בית 1    האַמנָם עוֹד יְבוֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָהָ וּבְחֶסֶד,  
וְתִלְכִי בְשָׂדֶה וְתִלְכִי בּוֹ כְּהֶלֶךְ הַתָּם,  
וּמִחֲשׂוֹף כִּי־גִלְךָ יִלְטֹף בְּעָלִי הָאֶסְפָּסָת,  
אוֹ שְׁלִפְי־שִׁבְלִים יִדְקְרוּךְ וְתִמְתֵּק דְּחִירָתָם.

בית 2    אוֹ מָטָר יִשְׁיֶגֶד בְּעֵדַת טְפוֹתָיו הַדּוֹפְקָת  
עַל כֶּתֶפִיָּה, חֲזָף, צֹאנָרָה, וְרֹאשׁוֹ רַעְנָן.  
וְתִלְכִי בְשָׂדֶה הָרֹטֵב וְיֶרֶחַב בֶּן הַשָּׁקֵט  
כְּאוֹר בְּשׁוּלֵי הָעֵנָן.

בית 3    וְנִשְׁמַתְּ אֶת רִיחוֹ שֶׁל הַתָּלֵם וְנֹשִׁים וְרוֹגֵעַ,  
וְרֹאיתְּ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ בְּרֹאֵי־הַשְּׁלוּלִית הַזֹּהֵב,  
וּפְשׁוּטִים הַדְּבָרִים וְחַיִּים, וּמֶתֶר בָּם לְנִגְעַת,  
וּמֶתֶר, וּמֶתֶר לְאַהֲבָה.

בית 4    אֶת תִּלְכִי בְשָׂדֶה. לְבִדְךָ, לֹא נִצְרָבֶת בְּלֶהֱט  
הַשְּׂרָפוֹת, בְּדֶרֶכִים שְׁסֻמְרוּ מְאִימָה וּמֶדָם.  
וּבִישָׁר־לֵבב שׁוֹב תִּהְיִי עֵנָה וְנִכְנָעַת  
כְּאַחַד הַדְּשָׁאִים, כְּאַחַד הָאֲדָם.

[...] לא נִצְרָבֶת בְּלֶהֱט הַשְּׂרָפוֹת, בְּדֶרֶכִים שְׁסֻמְרוּ מְאִימָה וּמֶדָם. En la estrofa 4 está escrito:

Explica la relación entre estas palabras y el resto de las estrofas del poema.

17. Lee el siguiente poema, y responde a los dos apartados **א-ב** que están a continuación.

**אָרֶן / לאה גולדברג**

בית ראשון  
כָּאן לֹא אֶשְׁמַע אֶת קוֹל הַקּוֹקֵיָה.  
כָּאן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מִצְנַפֶּת שָׁלֵג,  
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה  
כָּל יְלָדוֹתַי שֶׁקָּמָה לְתַחֲיָהּ.

בית שני  
צִלְצוֹל הַמְּחַטִּים: הִיָּה הִיָּה ---  
אֶקְרָא מוֹלָדֹת לְמֶרְחֵב־הַשָּׁלֵג,  
לְקֶרֶח יִרְקֶרֶק כּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,  
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

בית שלישי  
אוֹלֵי רֶק צִפְרֵי־מָסַע יוֹדְעוֹת -  
כְּשֶׁהֵן תְּלוּיוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׂמַיִם -  
אֵת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמוֹלָדוֹת.

בית רביעי  
אֲתֶכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פַעַמִּים,  
אֲתֶכֶם אֲנִי צִמְחָתִי, אֲרָנִים,  
וְשָׂרָשֵׁי בְשָׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים.

- א. Explica de qué modo la cuarta estrofa expresa la vivencia de la inmigración de la poetisa, tal y como se pone de manifiesto en todo el poema. (10 puntos)
- ב. ¿Te identificas con la vivencia de la inmigración de la poetisa? Explica y ejemplifica tu respuesta. (7 puntos)

18. Lee la siguiente recopilación de poemas, y responde a la pregunta que está a continuación.

הסתכלות בדבורה / לאה גולדברג

| א                                                                                                                             | ב                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| בְּרֹבֵעַ חֲלוֹן מוֹאָר –<br>עַל שְׁמִשָּׁה, מִבְּחוּץ,<br>צִלְלִית שֶׁל דְּבוּרָה<br>כִּמְעֵט אֵין לְרֹאוֹת אֶת כְּנָפֶיהָ.  | בְּשִׁמֶשׁ הִיא הָיְתָה עֲלֵה זָהָב נוֹפֵל,<br>בְּפֶרֶחַ הִיא הָיְתָה טֶפֶחַ שֶׁל דָּבֵשׁ אֶפֶל,<br>וְאֵגֶל טַל בְּנִחִיל שֶׁל כּוֹכָבִים –<br>וּפֶה הִיא צֵל.                                                                                               |
| הַפּוֹכָה.<br>גּוֹף צָר.<br>שֵׁשׁ רַגְלִים דְּקוֹת –<br>בְּגָלוּי עִירָם,<br>בְּאִיּוֹם מְכַעַר<br>זוֹחֶלֶת דְּבוּרָה.        | מְלָה אַחַת שֶׁל שִׁיר בְּנִחִיל הַמְּצַלְצֵל,<br>בְּשׁוּרֵת רְצוֹן נִמְרָץ בְּתוֹךְ שָׂרֵב עֵצִל,<br>תְּנוּעַת הָאוֹר בְּאֶפֶר דְּמִדּוּמִים –<br>וּפֶה הִיא צֵל.                                                                                           |
| אֵיךְ נִכְתִּיר אוֹתָהּ בְּדַבְרֵי שִׁירָה?<br>אֵיךְ נִשִּׁיר וּמָה?<br>יְבוֹא יֵלֵד קֶטֶן וַיֹּאמֶר:<br>הַמְּלָכָה עִירָמָה. | ג<br>מִדְּבַשֶּׁךְ? מִי יִזְכֹּר אֶת דְּבַשֶּׁךְ?<br>הוּא שָׁם, הֶרְחֵק, בְּפִנְיָתָ.<br>כָּאן, בְּשִׁמִּשָּׁה מוֹאָרָה, גּוֹפֶךְ, רֹאשֶׁךְ –<br>כָּלֶךְ עֵקֶץ, שֶׁנֶּאֱחָה אֵין־אוֹנִים עֲלוּבָה וְעוֹרָתָ.<br>הַפֶּחַד הוֹרֵג.<br>הַשְּׁמֵרִי לְנִפְשֶׁךְ. |

La poeta mantiene con la abeja una relación compleja. Explica esta afirmación, y ejemplifica tu respuesta.

19. Te presentamos el soneto ב que forma parte de la recopilación de sonetos "שירי אהבה מספר עתיק" de Lea Goldberg, que comienza con las palabras "ולא היה בינינו אלא זהר".

Lee el soneto, y responde a la pregunta que está a continuación.

ולא היה בינינו אלא זהר  
ענו של השכמה ברחוב כפרי  
ולבלובו של גן בטורם פרי  
בלבן תפוחתו יפת התאר.

ומה מאד צחקת באמרי  
כי אל השחר הענג כוורד  
אקרב ואקטפנו למזכרת  
ואשמרנו בין דפי ספרי.

את זרועה נשאת, התזכר?  
והגידות אט ענף תפוח,  
ועל ראשי ירד מטר צהר.

מאחורי גבך הכפר געור,  
החלונות נצטלצלו עם רוח -  
ולא היה בינינו אלא אור.

¿Cómo se caracterizan los momentos de esplendor [זוהר] en el poema? Explica y ejemplifica tu respuesta.

**¡Buena suerte!**

Los derechos de autor están reservados al Estado de Israel.  
Está prohibida su copia o difusión, salvo autorización expresa  
del Ministerio de Educación.

**בהצלחה!**

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל  
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך